

Mijnheer Kris Peeters
Vice-eerste minister en minister van
Werk, Economie en Consumenten

24 april 2015

Geachte Mijnheer de minister,

Vandaag is het twee jaar geleden dat het Rana Plaza Complex instortte. Daarbij kwamen 1.138 mensen om, meer dan tweeduizend anderen raakten gewond. Ngo's en vakbonden spraken van schuldig verzuim. Hoewel Bangladesh bekend stond voor de structurele onveiligheid van de kledingfabrieken en hoewel de autoriteiten de dag voordien bevel hadden gegeven om het complex te ontruimen, was er geen enkele preventieve maatregel genomen en werden de werknemers gedwongen om weer aan het werk te gaan. Noch de Bengaalse overheid, noch de kledingbedrijven die tegen zeer voordelige tarieven kleding inkochten, noch de Europese Unie, die een handelsakkoord afsloot met Bangladesh onder het voordelige GSP EBA regime. Na de instorting van Rana Plaza werd de internationale gemeenschap geconfronteerd met twee grote uitdagingen: gelijkaardige catastrofes voorkomen en de slachtoffers vergoeden in een land waar er geen sprake is van sociale bescherming.

Voor de vergoeding van de slachtoffers sloten nationale en internationale vakbonden en enkele merken de *Rana Plaza Arrangement*. De deelnemers aan de Arrangement verklaarden zich akkoord met de procedures voor de vergoeding van de slachtoffers en richtten eind 2013 het Rana Plaza Donor Trust Fund op. Er is 30 miljoen dollar nodig om te voldoen aan alle 2871 claims voor 5000 rechthebbenden. Stortingen in het Fonds gebeurden vrijwillig en anoniem. **Vandaag is er nog zes miljoen dollar te kort om alle rechthebbenden volledig te vergoeden.**

Om nieuwe catastrofes te voorkomen, werd op 15 mei 2013 het *Bangladesh Accord on Fire and Building Safety* ondertekend door kledingmerken en -retailers aan de ene kant en internationale en nationale vakbonden aan de andere kant. Het Akkoord is een breuk met het verleden: voor het eerst waren kledingbedrijven massaal bereid om rechtstreeks met internationale vakbonden aan tafel te gaan zitten om de problemen in de sector op te lossen. En nog belangrijker: het is juridisch bindend. Bijna twee jaar na de ondertekening zijn er meer dan 1250 inspecties verricht, waarbij meer dan 52.000 problemen werden vastgesteld met betrekking tot de brandveiligheid, stabiliteit of de

elektriciteitsinstallaties. Het Akkoord heeft wellicht ook al levens gered: 19 fabrieken werden onmiddellijk geëvacueerd omdat de situatie te gevaarlijk was. 9 fabrieken hebben de deuren inmiddels weer geopend na een renovatie.

Slechts zes Belgische kledingbedrijven ondertekenden het Bangladesh Akkoord: C&A, JBC, Malu, Jogilo, Tex Alliance en Van Der Erve. In het rapport 'Rapport en aanbeveling van het Belgisch NCP over de problematiek van de brandveiligheid en de veiligheid van gebouwen in de kledingsector in Bangladesh' adviseerde het Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen ook de andere betrokken Belgische kledingbedrijven om toe te treden tot het Akkoord. Het rapport verwijst ook naar de onduidelijke financiële implicaties voor kleine en middelgrote ondernemingen. Dit is inderdaad het belangrijkste argument waarom Belgische kledingbedrijven niet toetreden tot het Akkoord. Naast een vaste jaarlijkse bijdrage, moeten de ondertekenaars immers ook garant staan voor de financiering van de nodige renovaties. Er zijn voor de financiering verschillende opties: verhoogde aankooprijzen zodat de producenten de verbeteringen zelf kunnen financieren, voorafbetalingen van bestellingen, langlopende leningen, directe financiering of gezamenlijke financiering, financiële steun door de staat of andere donateurs. Uit recente gegevens blijkt overigens dat de renovaties voor meer dan 50% door de kledingfabrieken zelf betaald worden. Ook JBC, dat het Akkoord wel ondertekend heeft, argumenteert dat er zeker creatieve oplossingen te vinden zijn voor dit probleem.

Omwille van de voorgaande elementen dringen de Schone Kleren Campagne en achACT er bij de Belgische regering op aan om een ambitieus **Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten** op te maken, dat de VN Leidende Principes voor Bedrijfsleven en Mensenrechten implementeert. De drie pijlers van de VN-principes zijn essentieel: de plicht van staten om burgers te beschermen tegen overtredingen van de mensenrechten door bedrijven, de verantwoordelijkheid van de ondernemingen om de mensenrechten te respecteren en toegang tot remediëring voor slachtoffers van mensenrechtenschendingen. Een sterk NAP is een plan dat niet uitsluitend inzet op vrijwillige maatregelen. De voorbije twee decennia is er vooral ingezet op vrijwillige maatregelen en zelfregulering om de schendingen van de arbeidsrechten in de kledingsector aan te pakken. De instorting van het Rana Plaza complex was daarvan het trieste gevolg. De vele fabrieksdrama's en de permanente schendingen van arbeidsrechten hebben het failliet van de vrijwillige gedragscodes en de controle op de naleving ervan bewezen. Elke fabriek waar een grote ramp plaatsvond werd herhaaldelijk ge-audit volgens de gangbare sociale audit regimes van de sector. Daarom is het essentieel dat de **corporate duty of care**, namelijk de verplichting van bedrijven om 'due diligence' toe te passen in hun volledige toeleveringsketen, wettelijk verankerd wordt. In Frankrijk werd op 31 maart 2015 een wetsvoorstel aangenomen dat deze plicht voor grote bedrijven moet verankeren in de wetgeving.

Naast deze algemene bekommernis vragen de Schone Kleren Campagne en achACT ook dat volgende elementen in het NAP worden opgenomen:

- Gebrekkige toegang tot informatie is vaak het belangrijkste obstakel om mensenrechtenschendingen in de toeleveringsketen te bestrijden.
 - o Kledingbedrijven zouden daarom verplicht moeten worden om te **rapporteren over de risico's en impact van hun activiteiten op mensenrechten** en over hun *due diligence* proces in hun volledige toeleveringsketen. Hiervoor bestaat reeds een kader dat door de Belgische regering ambitieus moet omgezet worden: de Europese Richtlijn inzake niet-financiële rapportering, met een verplichte rapportering voor alle bedrijven die actief zijn in een sector

- waarin hoge risico's op mensenrechtenschendingen bestaan, zoals de kledingsector. Deze verplichting moet dus ook gelden voor niet-beursgenoteerde bedrijven.
- Daarnaast is er ook nood aan een publiek **traceerbaarheidssysteem** dat informatie geven over alle actoren in de volledige waardeketen, van productie tot retailer. Gelijkaardige traceerbaarheidssystemen bestaan al in de voedingsindustrie.
 - De Belgische kledingbedrijven moeten actief aangemoedigd worden om het **Bangladesh Akkoord voor gebouw- en brandveiligheid te ondertekenen**. We vragen de federale regering te onderzoeken hoe de financiële risico's van de ondertekening van het Akkoord gedekt kunnen worden.
- Voldoende aandacht voor de derde pijler van de VN Principes: de **toegang tot remediëring** voor slachtoffers. De moeilijkheden om de nodige middelen te verzamelen in het *Rana Plaza Donor Trust Fund*, tonen aan dat er ook judiciële maatregelen nodig zijn, zoals het recht van slachtoffers van mensenrechtenschendingen om in België een rechtszaak aan te spannen tegen een Belgisch bedrijf waarvan de activiteiten hun mensenrechten hebben geschonden.
 - Het gebruik van de hefboom van **openbare aanbestedingen**:
 - De nieuwe Europese Richtlijn Openbare aanbestedingen opent nieuwe perspectieven om criteria aangaande het respect voor mensenrechten en arbeidsrechten op te nemen in de technische specificaties. Wij vragen dat deze richtlijn op een ambitieuze manier omgezet wordt. Overheidsinstanties hoeven dan voortaan niet automatisch het laagste bod te kiezen, maar het economisch meest voordelige aanbod. Een ambitieuze omzetting van de Europese Richtlijn, houdt voor de Schone Kleren Campagne in dat het gebruik van de prijs als enige criterium niet meer wordt toegelaten, en dat overheden de mogelijkheid hebben om andere aspecten te integreren in de bestekken.
 - De federale overheid zou zelf ook het goede voorbeeld moeten geven, door bij de aankoop van kledij respect voor arbeidsrechten in de volledige toeleveringsketen op te nemen in de openbare aanbesteding. Hiertoe zouden selectiecriteria moeten geïdentificeerd worden, die kunnen garanderen dat de arbeidsrechten effectief gerespecteerd worden.
 - De Belgische kledingbedrijven moeten actief aangemoedigd worden om zich aan te sluiten bij de **Fair Wear Foundation**, een multi-stakeholderinitiatief voor controle dat bedrijven ondersteunt in hun proces naar een toeleveringsketen waarin de arbeidsrechten gerespecteerd worden. Vandaag zijn 6 Belgische bedrijven hierbij aangesloten: JBC, Bel&Bo, Mayerline, ACP promo- en werkkledij, Stanley & Stella en B&C. Dit is een laag aantal in vergelijking met onze buurlanden. Vooral in de sector van de werkkledij zijn er meer buitenlandse concurrenten die door het lidmaatschap van de Fair Wear Foundation een geloofwaardig alternatief kunnen aanbieden. De concurrentiepositie van de Belgische bedrijven die actief zijn in die sector zou dan ook verstevigen, indien ze kunnen bewijzen dat ze effectief de arbeidsrechten respecteren in hun toeleveringsketen.

Naast een sterk NAP bedrijven en mensenrechten, vragen we ook dat de Belgische regering op Europees niveau aandringt op een beleid dat het respect voor mensenrechten in de kledingsector verbetert. Met het '*EU Flagship initiative on responsible management of the supply chain in the garment sector*', wil de Europese Commissie het 'bewustzijn vergroten', 'het draagvlak voor een verantwoordelijkere beheer van de toeleveringsketen vergroten' en 'een ontmoetingsruimte creëren voor bedrijven, vakbonden, ngo's en EU-instellingen'. Ons internationale netwerk, de *Clean Clothes*

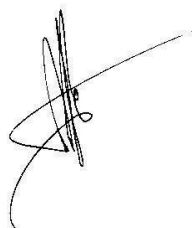
Campaign, verwelkomt dit initiatief, maar om het respect voor mensenrechten in de toeleveringsketen in de kledingsector te verbeteren, is er meer nodig. Bijgesloten bij deze brief vindt u de 'Clean Clothes Campaign Contribution to the Informal meeting with stakeholders on responsible management of the supply chain in the garment sector'.

Wij zijn uiteraard graag bereid om onze vragen met betrekking tot het Nationaal Actieplan verder toe te lichten.

Hoogachtend,

Sara Ceustermans
Coördinatrice
Schone Kleren Campagne

Carole Crabbé
Coördinatrice
achACT – Actions Consommateurs Travailleur